

Bildande av Gamlebofjärdens naturreservat i Valdemarsviks kommun och fastställelse av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen Östergötland förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta 1, bilaga 2, som naturreservat. Området omfattar del av fastigheterna Gryts Prästgård 1:1 och Strömmen 1:1 i Valdemarsviks kommun. Syfte, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. § 4 miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Gamlebofjärden.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med reservatet

Syftet med Gamlebofjärdens naturreservat är att bevara och vårda den biologiska mångfalden och variationen av värdefulla naturmiljöer som finns i området. Främst gammal barrblandskog med inslag av mycket gamla träd av framför allt tall men även gran och ek. Även områdets kulturpräglade delar som betad skog och trädklädda betesmarker ska bevaras liksom områdets våtmarker. Gamla träd och död ved är viktiga strukturer. Syftet är också att i gynnsamt tillstånd bevara och vårda naturligt grunda havsvikar med höga naturvärden i den marina miljön samt i omgivande vassområden.

Ett övergripande mål är att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller behålla ett gynnsamt tillstånd. Vad gäller Gamlebofjärdens naturreservat handlar det främst om naturtypen "Taiga" och "Trädklädd betesmark" med därtill hörande flora och fauna. Reservatet ska även tillse behov av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Områden som i dag hävdas ska fortsätta hävdas genom i första hand betesdrift. Restaurering av våtmarker kan bli aktuellt. Skogsmarken ska utvecklas främst genom intern dynamik, extensivt bete kan tillåtas. Vid behov kan röjning av igenväxningsvegetation i betesmarken och bryn ske i de delarna som är betespräglade. Friställande av enstaka grova ljusgynnade träd från unga träd kan bli aktuellt i delar av området, liksom skapande av död tallved. Den marina miljön skyddas från ingrepp som

riskerar orsaka försämrade förhållanden för områdets växt- och djursamhällen. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning, med undantag för skötsel och brukande av jordbruksmark;
2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster;
3. uppföra eller anlägga mast eller vindkraftverk;
4. uppföra ny byggnad eller anläggning på såväl land som vatten;
5. anordna upplag, med undantag för tillfälliga upplag för jordbrukets behov;
6. gräva upp växter, med undantag för skötsel och brukande av jordbruksmark;
7. använda eller sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk, andra mineralämnen, gödselmedel eller näringsämnen på mark eller i vatten. Undantag gäller för brukande av jordbruksmark;
8. anlägga fiskodling eller vattenbruk;
9. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, med undantag för skötsel och brukande av jordbruksmark;
10. anlägga brygga, kaj, båthamn eller anlägga fast angoringsanordning för farkost med undantag för underhåll av befintliga anläggningar;
11. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter, med undantag för odling på åkermark.

Dessutom är det förbjudet att utan länsstyrelsen tillstånd:

12. uppföra eller anlägga ledning i mark eller vatten;
13. anlägga bevattningsdamm;
14. ändra brygga, kaj, anläggning eller båthamn.

Förbuden i A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet utan att någon ytterligare ersättning utbetalas:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. skötsel av naturmiljöer med betesdrift alternativt slåtter, vegetationsröjningar, uppsättning och underhåll av stängsel;
3. friställning av enstaka vidgreniga ljusgynnade träd;
4. skapande av död tallved;
5. inom ramen för syftet med naturreservatet kan mindre riktade åtgärder bli aktuella för hotade arter som till exempel småskalig markstörning, iordningställande av

- sandbäddar för pollinerare, uppsättning av mulmholkar eller iordningställande av ekoxekomposter;
6. uppsättning av fågelholkar;
 7. om stora skador orsakade av den åttatandade barkborren uppkommer på granskog, och detta riskerar att missgynna naturreservatets syften kopplade till granskog eller skog med hög luftfuktighet, kan angripna granar skiljas från rot och barkas.
 8. undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden;
 9. eventuellt återställning av dikade områdens hydrologi;
 10. avdödning av enstaka yngre träd som saknar naturvärde för att upprätthålla luckighet;
 11. bekämpning av för området invasiva arter eller främmande arter;
 12. om träd faller eller uppenbart hotar att falla på byggnader, tomter, vägar, stängsel eller anläggningar eller utgör en fara får träd flyttas alternativt tas ner och flyttas;
 13. underhåll och iordningställande av anordningar för friluftslivet vilket kan innebära grillplats, vindskydd, vandringsled, terrängcykelled, ridled och andra anordningar för friluftslivet.

Bestämmelserna i B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken

C. Länsstyrelsen bestämmer att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats;
2. parkera husvagn eller husbil mer än ett dygn;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att till exempel borra, gräva, rista hacka, måla eller andra liknande åtgärder;
4. samla ved, fälla, eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
5. göra upp eld annat än på plats som Länsstyrelsen markerat med skylt.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

1. anordna tävlingar för fler än 200 deltagare eller bedriva lägerverksamhet för fler än 50 deltagare i naturmarken, undantag är Gryts hembygdsförenings aktiviteter eller vid användning av elljusspår eller andra leder;
2. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;
3. anlägga anordningar för friluftslivet som leder, grill- och rastplatser.

Förbuden i C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifterna under B för att uppnå syftet med reservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för Gryts hembygdsförening att fortsätta sin verksamhet inom område markerat på karta "Verksamhetsområde för Gryts hembygdsförening", se karta 2, bilaga 2. Då ytterligare parkeringsplatser behövs vid

hembygdsföreningens aktiviteter får betesmarken öster om hembygdsföreningen, norr om vägen, slås och användas som tillfällig parkering, se karta 3, bilaga 2. Föreskrifterna ska inte hindra Hembygdsföreningen att inom Hembygdsföreningens område, se karta 2 i bilaga 2, uppföra eller flytta byggnader eller efter tillstånd från Länsstyrelsen ta ner större träd som utgör hinder för verksamheten. Annan lagstiftning kan dock gälla. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för boende eller besökande till fastighet Grytö 1:9 att vid enstaka tillfällen parkera en bil, då markförhållandena försvårar parkering inom Grytö 1:9, vid fastighetsgräns strax öster om den lilla vägen, se karta 3, bilaga 2. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för boende på Grytön att parkera utefter vägen, samt tillfälligt inhägna några bilar, eller parkera vid och använda bryggan öster om Grytsundet, eller för markägaren till Grytön 1:25 att nyttja en mindre traktorstig (spårgrusad med en bredd av maximalt 2 meter) med fyrhjulig eller liknande mindre terrängfordon ut till Grytön, se karta 4, bilaga 2. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för användande och skötsel av allmänna och enskilda vägar inom reservatet, markerade med heldragen och streckad orange linje på karta 1 i bilaga 2.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar och brukande av jordbruksmarken mm, enligt servitut och avtal så som:

- Luftledningar och jordkablar i mark och vatten, EON Energidistribution AB
- Gällande jordbruksarrende
- Gällande jakträttsavtal
- Gällande avtal med Gryts hembygdsförening
- Elljusspår, Valdemarsviks kommun
- Östgötaleden, Valdemarsviks kommun
- Vägar
- Båtramp, se bilaga 2 karta 5.
- Telemast, Telia Towers Sweden

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Skälen för beslutet utgörs av gammal talldominerad barrblandskog rik på död ved där delar betas men även ekhagmarker och lövlundar. Här ryms delar av en grund fjärd och två grunda vikar. Området är tätortsnära och delar av det genomkorsas av små stigar och vandringsleder.

Skogens ålder är hög och det finns flera rödlistade insekter och svampar knutna till gammal tall. Även i de mer ektominerade miljöerna finns gamla träd med en rik insektsfauna och svamp- och lavflora. Gamlebofjärdens naturreservats storlek och den rika förekomsten av riktigt gamla träd ger ovanligt goda förutsättningar att bevara arter knutna till dessa element långsiktigt. Förekomsten av död ved är tilltalande för många olika organismgrupper och bidrar till områdets mångfald. Området ligger inom utpekad värdestrakt för ädellöv och tall. Det innebär bra förutsättningar för en stor del av de hotade och skyddskrävande arter som lever i dess naturtyper att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd.

Den grunda fjärden och de två grunda vikarna som delvis ingår i reservatet är en viktig miljö för ryggradslösa djur, fisk och fågel. De strandnära delarna av reservatet ingår i riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Syftet med beslutet är att åstadkomma ett ändamålsenligt skydd mot åtgärder som skadar områdets prioriterade bevarandevärden.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Gamlebofjärdens naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet, i enlighet med 7 kap. 8 § miljöbalken, inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Ett i översiktsplanen föreslaget exploateringsområde för bostäder tangerar naturreservatets gräns i norr men överlappar inte. Beslutet bedöms vara förenligt med den gällande översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Gamlebofjärdens naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att naturreservatsbildningen inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningsföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Gamlebofjärdens naturreservat är en del av uppfyllandet av Agenda 2030, främst mål 15 "Ekosystem och biologisk mångfald". Det är även en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv" och "Hav i balans och en levande kust och skärgård" om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer att Gamlebofjärdens naturreservat bidrar med reglerande, stödjande och kulturella ekosystemtjänster. Särskilt nämnvärda är biologisk mångfald och genetiska resurser, koldioxidinbindning, frisk luft och rekreation.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Gamlebofjärdens naturreservat dokumenterades i samband med Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper på fastigheten år 2006 samt i kompletterande inventeringar utförda av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen 2012 och 2014.

Reservatsbildning

Diskussioner mellan markägarna och Länsstyrelsen har förts sedan de höga naturvärdena inom området blev kända. En värdering har tagits fram på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter har Länsstyrelsen förhandlat med markägaren och kommit överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvensen av naturreservatsbildningen. Beslut om inbetalning av ersättningen fattades av Naturvårdsverket 2020 och ersättningen har betalats ut till markägaren. Reservatet har stakats ut och mätts in av Skogsstyrelsen.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, övriga berörda sakägare, Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Valdemarsviks kommun, Skogsstyrelsen Östra Götaland och Naturskyddsföreningen, Gryts sockenförening och ett antal privatpersoner.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsen har fått svar från följande remissinstanser, Peter Wiker, jordbruksarrendatorerna, EON, Sveriges geologiska undersökning, Valdemarsviks kommun, Gryt-Eköns samfällighetsförening, Hembygdsföreningen i Gryt, Naturskyddsföreningen Östergötland, Skogsstyrelsen och Gryts sockenförening.

Peter Wiker, ägare av fastighet Grytön 1:25 som använder bilväg och parkering vid Grytsundet, påpekar att en av parkeringsplatserna som används av boende på Grytön inte finns med i beslutet. Länsstyrelsen kompletterar beslutet med denna parkering.

Arrendatorerna skickade in ett remissvar genom sin sekreterare Sam Törnqvist. Då det förelåg kritik besöktes arrendatorerna av representanter från Länsstyrelsen varvid synpunkterna och förslag till beslut och skötselplan gicks igenom. Efter mötet har förtydliganden av flera föreskrifter gjorts och flera undantag har skrivits in kring brukande av jordbruksmark och tillfälliga upplag för jordbrukets behov m.m. Det beslutades också att Länsstyrelsen ska skylta vägen till arrendatorernas bostad med förbudsskylt gällande obehörig motortrafik. En tjänsteanteckning har upprättats som bifogas beslutet.

EON har svarat genom att skicka en karta med aktuella lednings- och kabeldragningar. I beslutet anges att EON har rätt att underhålla sina ledningar i luft. Länsstyrelsen skriver in i beslutet, under undantag från föreskrifterna, att det förutom skötsel och underhåll av luftledningarna även innefattar underhåll och skötsel av jordkablar i mark och vatten.

Sveriges geologiska undersökning har svarat att de avstår från att yttra sig.

Valdemarsviks kommun skriver i sitt remissvar att Gryt/Fyrudden är det mest gynnsamma samhällsutvecklingsområdet i skärgårdsmiljö med fastlandsförbindelse och fungerande infrastruktur. I detta område ingår också Gryts varv och Eköns camping som är näraliggande områden under utveckling. Genom att det förslagna reservatet är mycket omfattande samt ligger nära Gryt vilket, enligt kommunen, innebär att möjligheterna till att utveckla Gryts samhälle minskar. Kommunen föreslår att reservatet minskas ner i området kring badplatsen vid Sandgärdet då kommunen norr om badplatsen pekat ut ett område som ett framtida bostadsområde i översiktsplanen. Kommunen anser inte att reservatsprocessen varit

tillräckligt transparent och inkluderande, primärt när det gäller arrendatorns deltagande samt övriga närboende. Man hänvisar till arrendatorns remissvar där arrendatorn vill ha en längre remisstid. Kommunen anser vidare det mycket viktigt att ett livskraftigt jordbruk finns i kommunen och att inget i reservatsbildningen får försvåra för jordbruket inom området. Även verksamhet bedriven av Gryts IF får inte försvåras vid reservatsbildningen. Kommunen anser att parkeringsfrågan måste lösas innan reservatsbildningen. Kommunens förslag är att Länsstyrelsen i samråd med kommunen utökar befintlig parkering vid badplatsen vilket ska bekostas av Länsstyrelsen. Valdemarsviks kommun anser också att det tydligt ska framgå att det befintliga motionsspåret får underhållas samt att ledningsstolpar, vägtrummor och dylikt får underhållas och bytas ut samt att schaktning och borrning i samband med detta får ske på och i nära anslutning till motionsspåret. Kommunen känner även en oro för att Länsstyrelsen inte ska ha tillräckliga resurser för att i framtiden sköta driften av reservatet.

Länsstyrelsen respekterar Valdemarsviks kommuns önskan om utveckling av tätorterna och har sedan processen med naturreservatet startade kring 2012 vid flera tillfällen informerat kommunen om reservatsplanerna. Gränserna har också justerats efter kommunens önskemål och processen avstannade för att invänta kommunens översiktsplan och undvika konflikter med eventuella exploateringsplaner. Gränserna för reservatet har justerats efter översiktsplanens redovisning av exploateringsområden. Länsstyrelsen har i processen kring naturreservatet vid flera tillfällen besökt Valdemarsvik i ärendet och informerat tjänstemän och politiker om planerna, även fältbesök tillsammans med kommunens tjänstemän har genomförts. I början av processen var även en betydande del av kommunens mark med i reservatsförslaget och en värdering togs fram efter kommunens godkännande. Efter det ville kommunen ta bort några delar, bland annat norr om badplatsen, vilket gjordes. Länsstyrelsen lät efter det ta fram en ny värdering med de justerade gränserna. Därefter meddelade kommunen att man inte ville att någon del av kommunens mark skulle ingå i reservatet. Länsstyrelsen strök då de delar som ägdes av Valdemarsviks kommun och nuvarande gränsförslag återstod. Länsstyrelsen planer har varit tydligt redovisade för kommunen. Det har även genomförts ett antal möten på plats med Hembygdsförening, boende på Grytön, arrendatorn och, som nämnts ovan, tjänstemän på kommunen. Kommunens påpekande att processen inte varit transparent anses med detta vara besvarad. Länsstyrelsen har försäkrat att arrendatorn kan fortsätta som tidigare att bruka jordbruksmarken och delar av skogen. Brukande av marken är säkrat genom att arrendekontraktet mellan arrendatorn och markägaren är undantaget föreskrifterna. Dessutom är det även inskrivet att brukandet kan fortsätta trots föreskrifterna även om arrendet skulle upphöra. Gryts IF's verksamhet ska kunna fortsätta som tidigare. I beslutet framgår dock att för tävlingar med fler än 200 deltagare och lägerverksamhet med fler än 50 deltagare behövs tillstånd. Större tävlingar eller läger är alltså inte förbjudna. Vad gäller skötsel och underhåll av motionsspåret är det inskrivet som undantag från föreskrifterna. Vad gäller kommunens oro över resurser till framtida skötsel är det Naturvårdsverket som fördelar och regering och riksdag som beslutar om nivåerna på de anslagen.

Gryt-Eköns samfällighetsförening påpekar att det är samfällighetsföreningen som sköter vägen och att det är Valdemarsviks kommun som sköter parkeringen vid badet men att det i beslutet står att "vägen och parkeringen sköts av vägföreningen". Föreningen påpekar även att reservatsbildningen kan få till följd en ökad trafikmängd vilket leder till ökat slitage på vägen. Man uppger att Länsstyrelsen som fastighetsägare ska betala årlig avgift till samfälligheten.

Samfälligheten vill också ha garantier på att vägen ska kunna underhållas med åtgärder som slybekämpning, dikesunderhåll mm. Vad gäller parkeringen till reservatet som av Valdemarsviks kommun godkänts till att få användas som reservatparkering anser föreningen att Länsstyrelsen måste bekosta utbyggnad av densamma vid behov. Om diskussioner om framtida utökning eller nyanläggning av parkering sker vill föreningen vara med i dessa. Länsstyrelsen ändrar i beslutet ordet vägförening till samfällighetsförening samt rättar skrivningen att det är Valdemarsviks kommun som ansvarar för parkeringen. Staten är inte markägare till naturreservatet men om trafikmängden ökar kommer staten genom Länsstyrelsen att bekosta utökat underhåll. Likaså om parkeringen på grund av ökat besöksstryck får utökade underhållskostnader eller måste byggas ut kommer det att bekostas och utföras av Länsstyrelsen efter samråd med Valdemarsviks kommun och Samfällighetsföreningen.

Hembygdsföreningen i Gryt anser att det måste framkomma tydligt att arrendatorn kan bruka jordbruksmarken. Man ställer också frågan om Hembygdsföreningen måste söka tillstånd för att underhålla bryggan eller sätta upp nya byggnader eller flytta byggnader, redskap och dylikt inom sitt område. Hembygdsföreningen vill också påpeka att det troligen kan förekomma idrottstävlingar regelbundet med fler än 200 deltagare. En ytterligare synpunkt är att förslaget till naturreservat saknar en socioekonomisk analys som skulle visa hur samhället Gryt påverkas av beslutet. Ytterligare påpekanden rör angrepp av den åttatandade granbarkborren samt andra sjukdomar eller insektsangrepp som kan komma genom klimatförändringar. Man anser också att det Bevarandemål för delar av skogen som lyder "Omvälvande störningar i form av insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär." inte bör vara så definitivt skrivet och inte gälla hela skogsmarken. Slutligen påpekas att Hembygdsföreningen bör få möjlighet att fälla större träd om det är nödvändigt för verksamheten eller säkerhet.

Länsstyrelsen har försäkrat att arrendatorn kan fortsätta att bruka jordbruksmarken och delar av skogen som tidigare genom att arrendekontraktet mellan arrendatorn och markägaren är undantaget föreskrifterna. Dessutom är det nu även inskrivet att brukandet kan fortsätta trots föreskrifterna även om arrendet skulle upphöra. Hembygdsföreningen behöver inte söka tillstånd för att underhålla brygga eller andra byggnader inom Hembygdsföreningens område, se undantaget i föreskrift A 10. Vad gäller att bygga nya byggnader eller flytta byggnader skriver Länsstyrelsen in ett undantag i föreskrifterna om att detta tillåts, som lyder: "Föreskrifterna ska inte hindra Hembygdsföreningen att inom Hembygdsföreningens område, se karta 2 i 2, uppföra eller flytta byggnader eller efter tillstånd från Länsstyrelsen ta ner större träd som utgör hinder för verksamheten eller utgör fara". Lov kan dock behöva sökas genom annan lagstiftning som till exempel strandskyddsdispens, bygglov eller markägarens tillstånd. Vad gäller forskriften om tillstånd för tävlingar för fler än 200 deltagare och lägerverksamhet för fler än 50 deltagare har Länsstyrelsen bedömt att det vid ett större antal deltagare behövs tillstånd då det kan behöva ges råd för att minimera skador. Större tävlingar eller läger är alltså inte förbjudna. I beslutet förtydligas föreskriften till att gälla tävlingar i naturmarken.

Undantag från tillståndskrav för tävlingar för mer än 200 deltagare är Gryts hembygdsförenings aktiviteter eller vid användning av elljusspår eller andra leder. Vad gäller synpunkten om socioekonomisk analys anser Länsstyrelsen att en god avvägning har gjorts gentemot andra intressen i områdesskydds-processen i dialog med kommunen under arbetets gång. De höga naturvärdena och områdets värde för det rörliga friluftslivet är också viktiga samhällsintressen. Den pågående markanvändning som jordbruket utgör är en förutsättning

för stora delar av värdet av reservatets natur- och upplevelsevärden och jordbrukets verksamhet tillåts fortsätta genom undantag i föreskrifterna. Gränser har också tidigare justerats utifrån kommunens planering, som översiktsplanen beslutad 2018, gällande till exempel bebyggelse och annan exploatering. Föreskrifter om att tillåta bekämpning av den åttatandade granbarkborren samt invasiva och främmande arter har lagts till i beslutet. Påpekandet kring Bevarandemålet har tillgodosetts genom att ändra skrivningen till "Omvälvande störningar i form av insektsangrepp eller brand kan leda till att *mindre delar* av skogen under perioder har en annan karaktär."

Naturskyddsföreningen Östergötland skriver att en reservatsbildning av området är högst angelägen då föreningen påpekar att kusten är utsatt för ett växande exploateringstryck. Man anser att skötselplanen är väl genomtänkt men är starkt skeptiska till formuleringen att det tillåts upp till 200 deltagare vid tävling och upp till 50 lägerdeltagare innan tillstånd krävs. Föreningen menar att tävlingar sliter hårt på vegetationen. Naturskyddsföreningen påpekar även att lägerverksamhet för 50 deltagare kan skada växt- och djurliv inom ett stort område. Man tycker att de leder och spår som finns samt närhet till tätort och rätt att tälta i två dygn är nära gränsen för vad områdets höga natur- och sociala värden tål. Länsstyrelsen har gjort bedömning av de gränser för tävlings- och lägerdeltagare utan tillstånd som är satta är i nivå med vad som bör tillåtas. Friluftslivet är en viktig del av skälen till reservatsbildningen.

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker att reservatet bildas enligt föreliggande förslag. Skogsstyrelsen informerar om att de inte har några aktuella planer på områdesskydd inom avgränsat område. Inga indikationer finns heller på att reservatsbildningen avsevärt försvårar omgivande skogsbruk. Skogsstyrelsen påpekar att det i skötselplanen på sidan 14 finns ett syftningsfel. Länsstyrelsen tar bort syftningsfelet genom att ändra formuleringen på sidan 14 i Skötselplanen.

Gryts sockenförening uttrycker oro över att lantbruket inte ska kunna fortsätta som tidigare då området blir naturreservat. Man hänvisar till arrendatorernas remissyttrande. Föreningen uttrycker också oro över att ortens utveckling kan förhindras genom att det till exempel hindrar "boende och deras önskan om vattennära aktiviteter". Man önskar dessutom att remisstiden förlängs till september. Föreningen påpekar att kommunen borde vara mer involverande och låta medborgare och näringsidkare delta i processen. Länsstyrelsen försäkrar att naturreservatet inte hindrar pågående lantbruksföretag, tvärtom försäkras genom reservatsbeslutet att jordbruksmarken kommer att kunna fortsätta brukas och även utvecklas med till exempel fler skogsbeten. Arrendatorernas synpunkter av förslaget till beslut och skötselplan har tillgodosetts. Länsstyrelsen avstår från att svara på påpekanden som gäller kommunens hantering i ärendet. Länsstyrelsen gör bedömningen att ingen ytterligare förlängning av remisstiden behövs.

Övrigt

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Ann Holmlid med naturvårdshandläggaren Eva Siljeholm som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Sara Lilljebjörn, länsjuristen Marielle Pettersson, antikvarien Malin Svarvar och lantbrukskonsulenten Matilda Hansen medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Sändlista (Finns hos Länsstyrelsen)
2. Kartor: Karta 1-Beslutskarta, Karta 2-Verksamhetsområde för Gryts hembygdsförening, Karta 3-Plats för tillfälliga parkeringar, Karta 4-Stig, brygga och parkering vid Grytön, Karta 5-Båtramp
3. Tjänsteanteckning
4. Skötselplan
5. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Beslut
2022-10-21

sid 11 (17)
511-10161-17

Sändlista

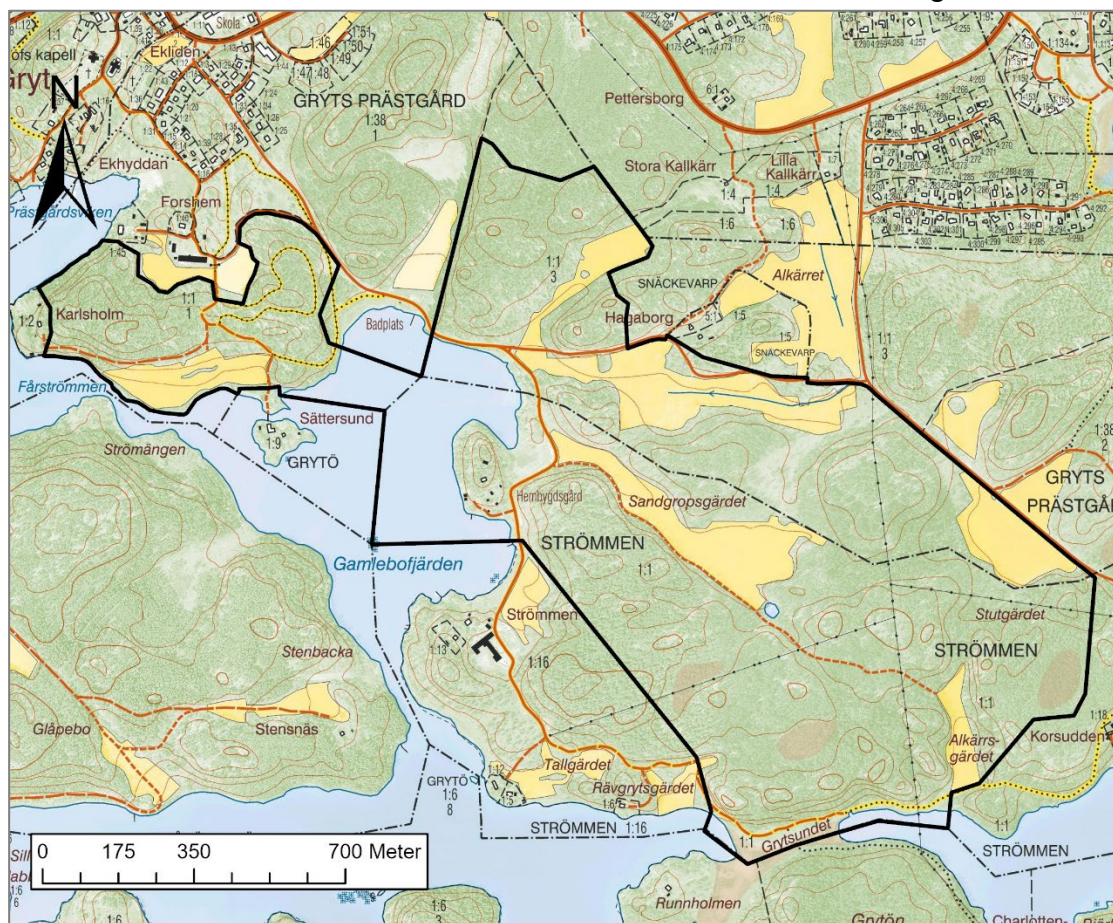
Bilaga 1

Finns hos Länsstyrelsen

Karta 1. Beslutskarta

Bilaga 2

Karta tillhörande beslut om Gamlebofjärdens naturreservat beslutat den 21 oktober 2022.

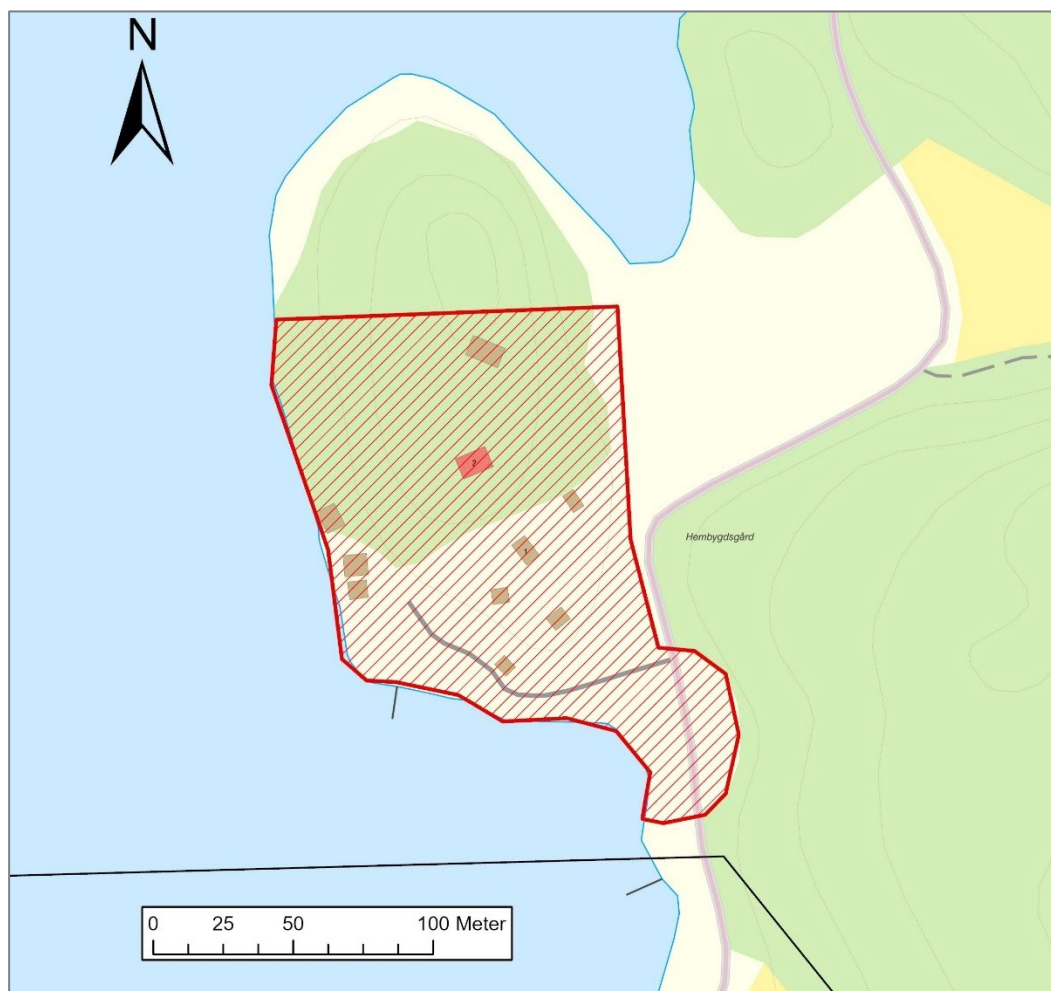
Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje.

NVR id 2050538, dnr 511-10161-17.

© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Karta 2. Verksamhetsområde för Gryts hembygdsförening Bilaga 2

Karta tillhörande beslut om Gamlebofjärdens naturreservat beslutat den 21 oktober 2022.
Röd rastning på kartan visar område för Gryts hembygdsförenings verksamhet.

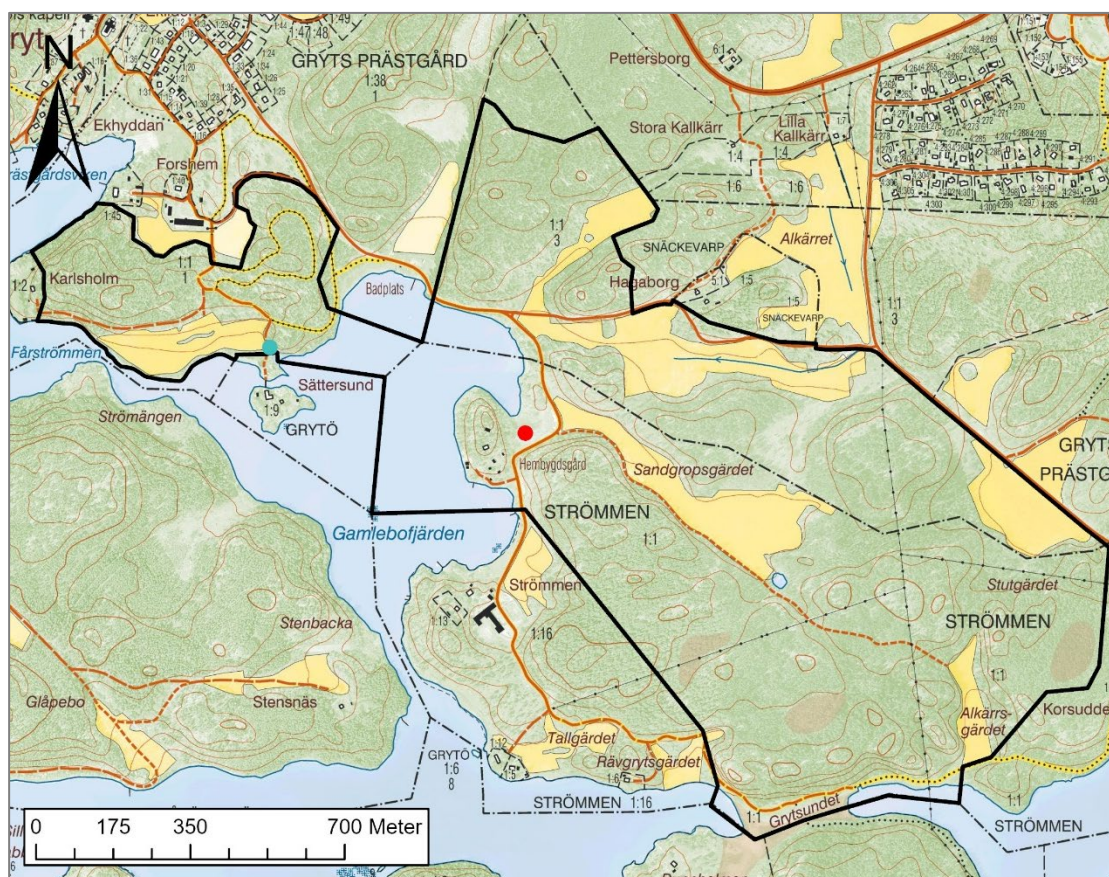
NVR id 2050538, dnr 511-10161-17.

© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Karta 3. Plats för tillfälliga parkeringar

Bilaga 2

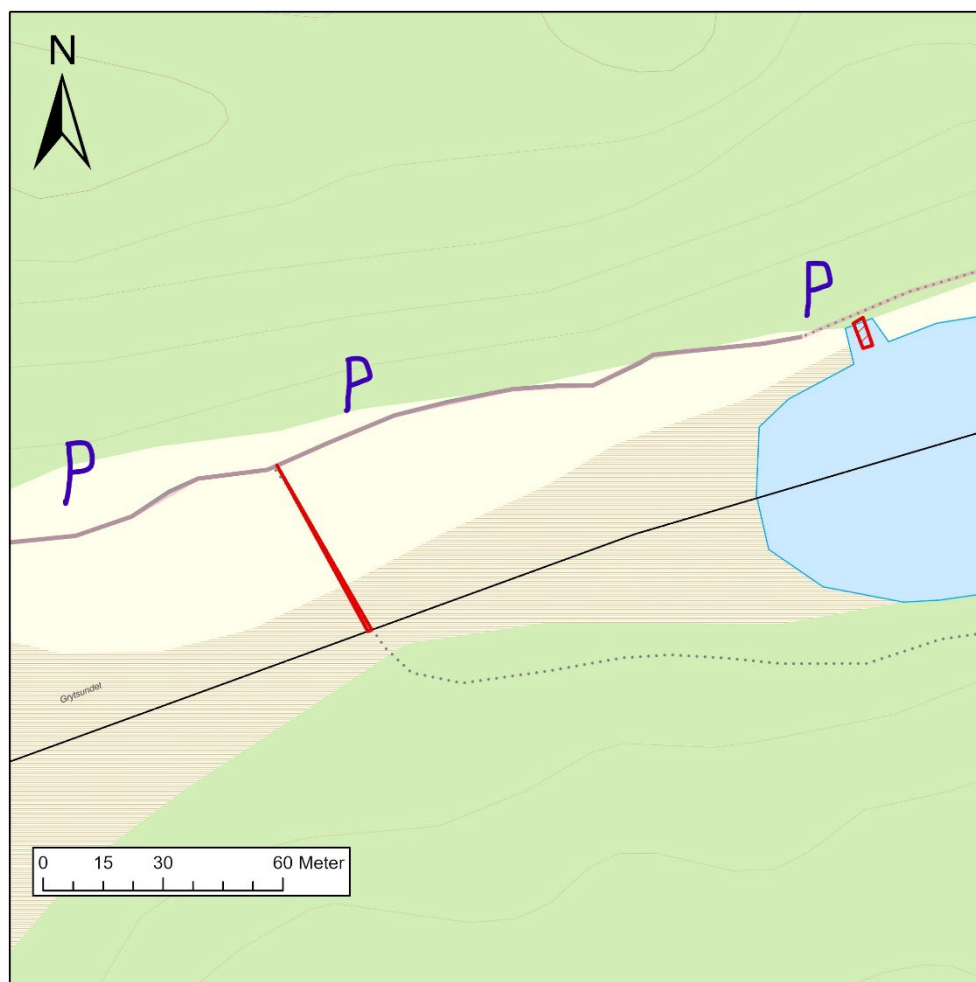
Karta tillhörande beslut om Gamlebofjärdens naturreservat beslutat den 21 oktober 2022. Blå punkt visar plats för tillfällig parkering för boende på Grytö. Röd punkt visar plats för tillfällig parkering vid arrangemang anordnade av Gryts hembygdsförening. NVR id 2050538, dnr 511-10161-17.

© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Karta 4. Stig, brygga och parkering vid Grytön

Bilaga 2

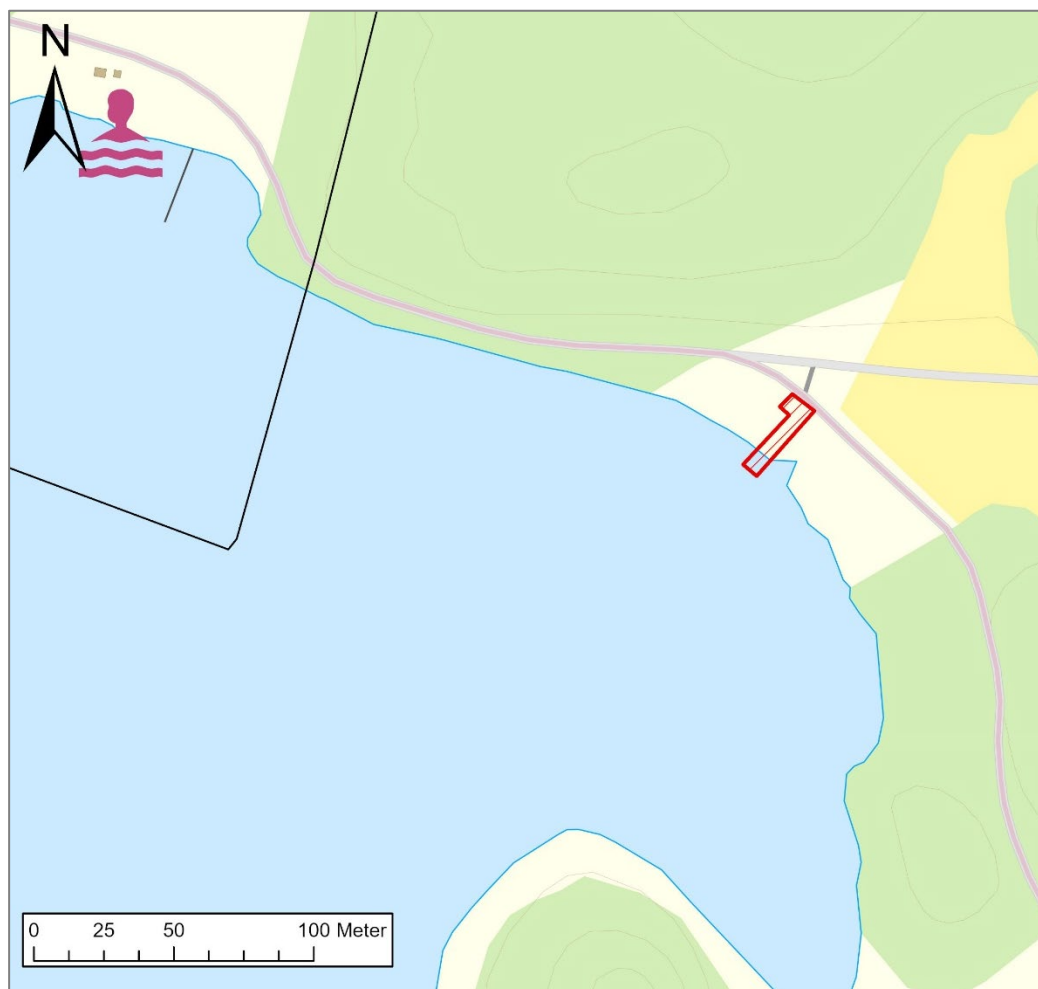

Karta tillhörande beslut om Gamlebofjärdens naturreservat beslutat den 21 oktober 2022. Rött streck markerar stig farbar med fyrhjuling eller liknande mindre terrängfordon, röd rektangel markerar plats för befintlig brygga och blå P markerar parkering för boende på Grytön. Mindre del av parkering får inhägnas tillfälligt. NVR id 2050538, dnr 511-10161-17. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Karta 5. Båtramp

Bilaga 2

Karta tillhörande beslut om Gamlebofjärdens naturreservat beslutat den 21 oktober 2022. Röd rektangel markerar befintlig båtramp och anslutningsväg. NVR id 2050538, dnr 511-10161-17.

© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Tjänsteanteckning

Bilaga 3

Den 13 maj genomfördes ett möte mellan representanter för Länsstyrelsen Östergötland och arrendatorerna till del av fastigheterna Gryts prästgård 1:1 och Strömmen 1:1 som ingår i förslag till Gamlebofjärdens naturreservat.

Mötet var föranlett av remissvaret på remissen ”förslag till beslut och skötselplan för Gamlebofjärdens naturreservat i Valdemarsviks kommun, Östergötlands län” inskickat av arrendatorerna och daterat 2022-04-14. Vid mötet gick vi igenom remissförslaget och arrendatorernas synpunkter.

Flera förtydliganden och förändringar i föreskrifterna gällande brukande av jordbruksmarken togs fram.

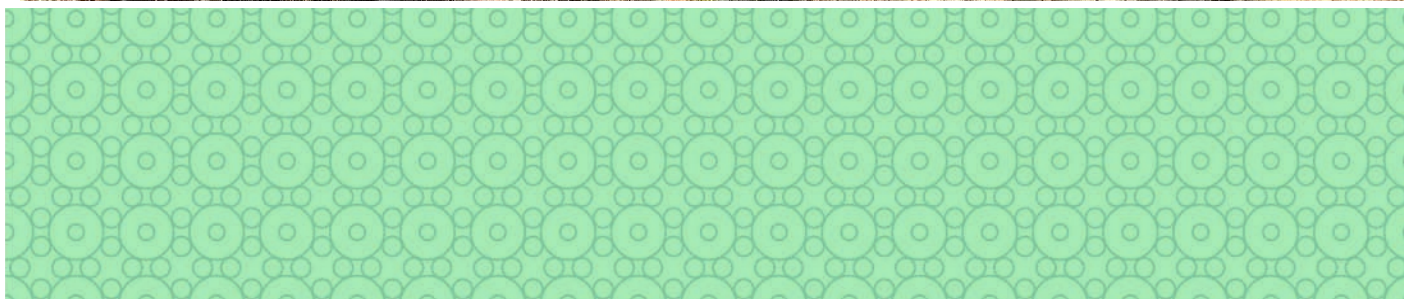
En minnesanteckning från mötet den 13 maj översändes till arrendatorerna den 28 juni.

Den 9 augusti genomfördes ett nytt möte mellan arrendatorerna och Länsstyrelsen. Vid detta möte gick de förslag till förändringar och förtydliganden av föreskrifterna i beslutet igenom som togs fram vid mötet den 13 maj. Utöver de förändringarna önskade arrendatorerna ha en möjlighet att i framtiden kunna anlägga en bevattningsdamm. Detta skrevs in i de reviderade förslag till beslut.

Arrendatorerna är nu nöjda med det reviderade förslaget till beslut och skötselplan. Enligt arrendatorerna behöver inte heller det tidigare inskickade remissvaret, daterat 2022-04-14, besvaras. Denna tjänsteanteckning kommer att biläggas beslutet. Hanteringen av ärendet kommer att beskrivas i beslutet.

Skötselplan för Gamlebofjärdens naturreservat

Fastställt 2022-10-21

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Förslag till skötselplan för Gamlebofjärdens naturreservat 2022

Meddelande	Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2022. Planförfattare har varit Eva Siljeholm
Referens	Eva Siljeholm, Enheten för områdesskydd
Kontakt	Enheten för naturskötsel, Länsstyrelsen Östergötland, 010-223 50 00, e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se
Webbplats	www.lansstyrelsen.se/ostergotland
Fotografier	Eva Siljeholm
Kartmaterial	© Länsstyrelsen Östergötland år 2022

Länsstyrelsen Östergötland
Östgötagatan 3, 581 86 Linköping
Växel: 010-223 50 00
E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

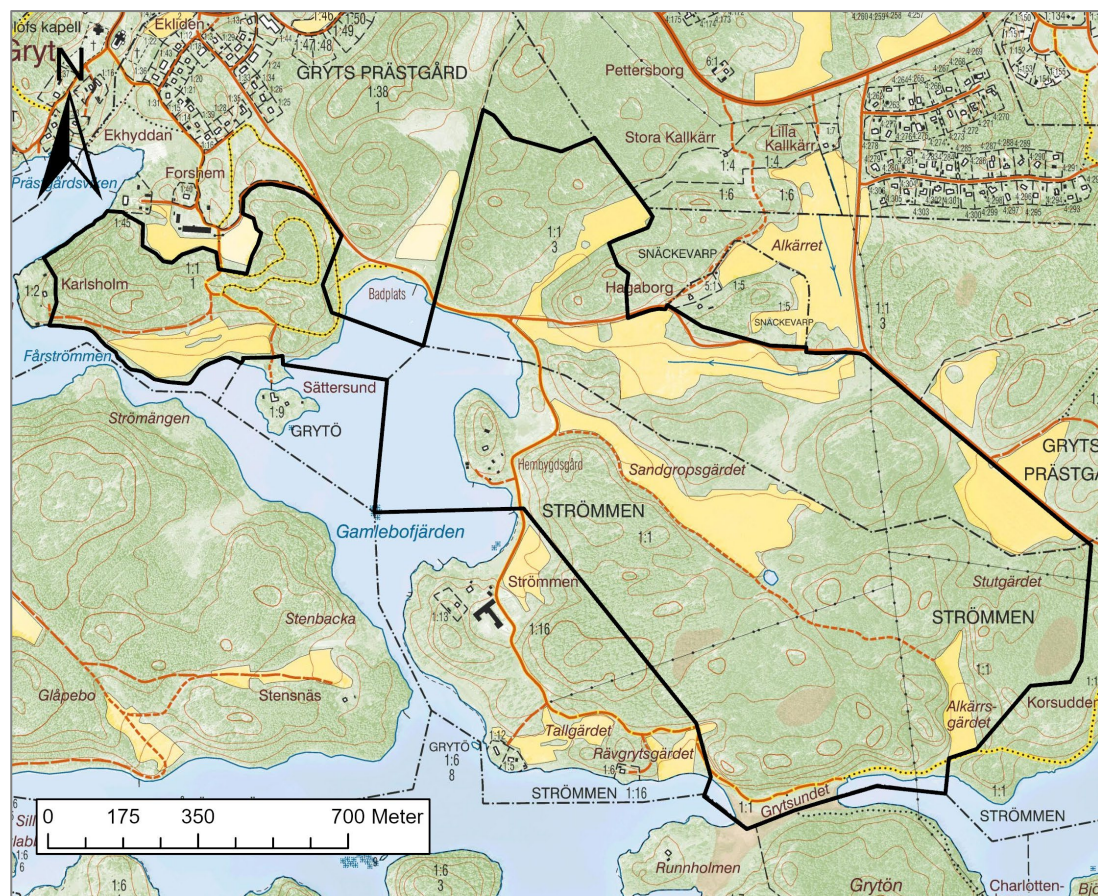
lansstyrelsen.se/ostergotland

Innehåll

Innehåll	3
Allmän beskrivning	4
Administrativa data om naturreservatet	5
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	6
Beskrivning av reservatet	6
Plandel	11
Syfte med naturreservatet	11
Tillsyn	21
Dokumentation och uppföljning	21
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	22
Kartor	23

Allmän beskrivning

Gamlebofjärdens naturreservat har en varierad natur och ligger i ett småkulligt landskap. Här finns riktigt gamla tallskogar samt betade och luckiga blandskogar varav en del är ekdominerade. Området är tätortsnära och delar genomkorsas av små stigar. Här ryms även delar av en grund fjärd och två grunda vikar viktiga för ryggradslösa djur, fisk och fågel. Gamlebofjärdens naturreservats storlek och den rika förekomsten av riktigt gamla träd ger ovanligt goda förutsättningar att bevara arter knutna till dessa element långsiktigt. Området ligger inom utpekad värdestrakt för ädellöv och tall.

Karta 1. Gamlebofjärdens naturreservat, avgränsat med svart heldragen linje.

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Gamlebofjärdens naturreservat	
NVR-id	2050538	
Beslutsdatum	2022-10-21	
Län	Östergötland	
Kommun	Valdemarsvik	
Areal	Total areal:	158,2 hektar
	Land:	144,5 hektar
	Vatten:	13,6 hektar
	Produktiv skog	94,3 ha
Naturtyper enligt Natura 2000	Havsstrandäng av Östersjötyp (1630):	2,5 hektar
Med naturtypskod	Taiga (9010):	74,8 hektar
	Trädklädd betesmark (9020)	7,6 hektar
Prioriterade bevarandevärden	Tallskog, betad skog, betesmark med ädellöv, strandäng, grunda havsvikar Kärlväxter, svampar, lavar, insekter Gamla träd, död ved, gläntor	
Naturtyper:		
Arter/grupper:		
Strukturer:	Gamla träd, död ved, gläntor	
Övrigt	Markägaren har erhållit ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvensen av naturreservatsbildningen.	
Fastighet, ägare	Del av Gryts prästgård 1:1 och Strömmen 1:1. Fastigheten ägs av Linköpings stift.	
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger drygt en mil öster om Valdemarsvik, några hundra meter sydost om Gryt och strax norr om Hummelviksfjäden i Gryts skärgård.	
Vägbeskrivning	Från Valdemarsvik tar man väg 212 mot Gryt. I samhället Gryt svänger man höger mot Strömmen och hembygdsgården. Efter cirka 500 meter kommer man fram till en badplats och reservatparkering. Där finns informationsskylt och därifrån utgår en vandringsled.	

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Syfte, föreskrifter och skäl för beslutet ingår i beslut om naturreservatet 2022-xx-xx.
Syftet finns även nedan i skötselplanens Plandel.

Beskrivning av naturreservatet

Översiktlig beskrivning

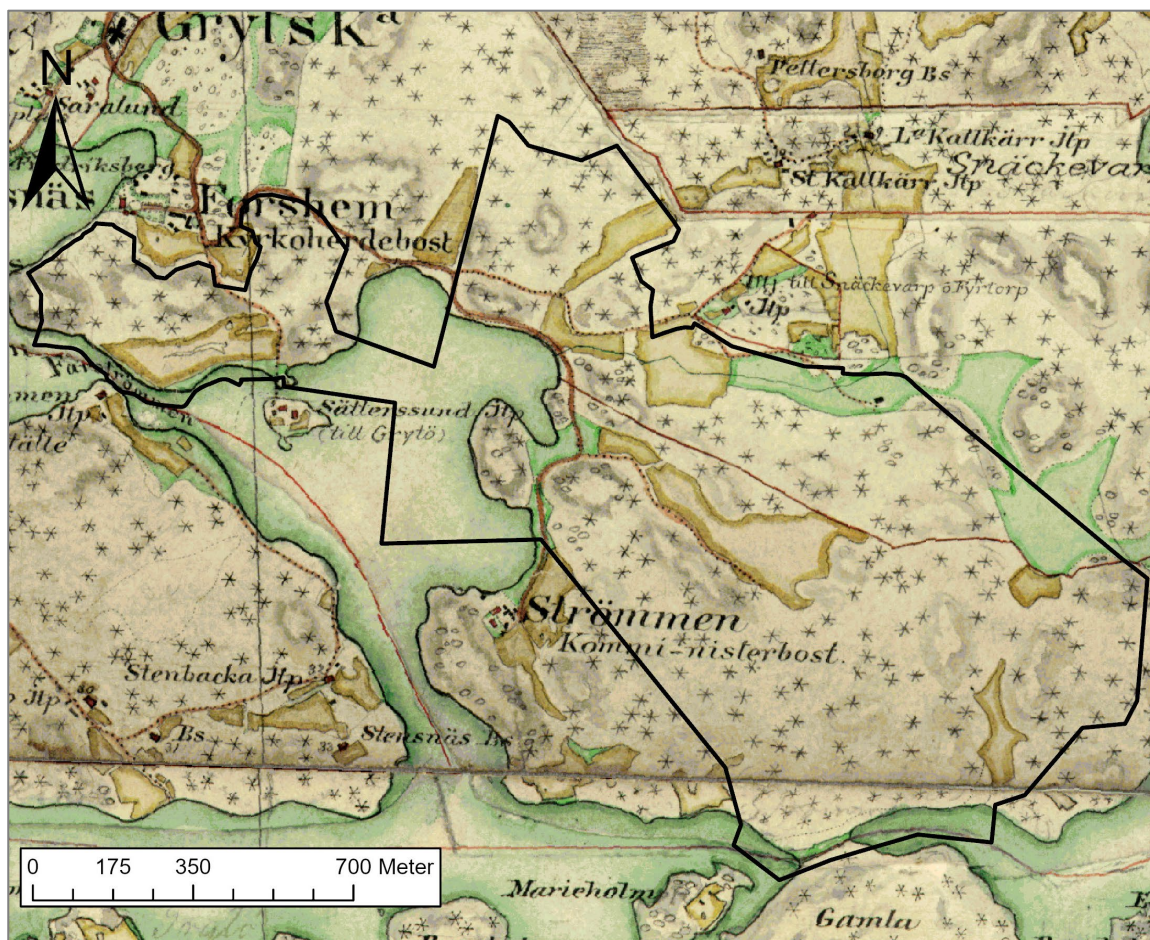
Karta 2. Området ligger drygt en mil öster om Valdemarsvik och bara några hundra meter sydost om Gryt i ett varierat landskap med omväxlande magra hällmarkstallskogar, myrmarker, ekbevuxna lundmiljöer och betesmarker samt åkermarker. Här finns även grunda vikar med undervattensväxter viktiga för havets marina liv. Områdets skogar karaktäriseras av en stor andel gamla träd och död ved men även gamla ädellövträd i halvöppna miljöer med betesmarksflora och fauna. Naturtyper som är så viktiga för många idag ovanliga arter. I området finns också en stor förekomst av sådana arter.

Reservatet är cirka 158 hektar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt Häradskartan från 1868 till 1877 framgår det att den skog som fanns var dominerad av barrträd med undantag för ett område utefter Gamlebofjärdens östra strand, kring hembygdsgården, liksom i områdets nordöstra del där lövträd dominerade inom ett mindre område. I nordöstra delen av området låg även utbredda slåtterängar vilka idag brukas som åker. I kanten av en slåtteräng låg en ekonomibyggnad, cirka 400 meter sydost om dagens Hagaborg, strax väster om kraftledningen.

Vid den tiden brukades även delar av det idag betade och delvis vassbevuxna Grytsundet som slåttermark. Skogen användes troligen till utmarksbete. Myrmarkerna hade samma utbredning som idag.

Karta 3. Häradskartan från år 1868 till 1877. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd. Observera att kartan är förskjuten något åt norr i förhållande till inritningen av området.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Det varierade landskapet skapar en mängd olika naturtyper. Här finns gammal talldominerad barrskog, magra tallhällmarker, granrika sänkor, tallrismossar men även lövrika lundar med hassel och ek och öppna till halvöppna betesmarker. En stor del av skogen betas extensivt av nöt vilket skapar en luckig och varierad skog med plats för många olika arter. Berggrunden utgörs av urberg. I område finns flera små bergbranter med lodytor. Branterna är viktiga för flera av områdets arter. Då de är vända mot söder skapas ett varmt mikroklimat och då de är vända mot norr skapas ett fuktigt och svalare klimat.

Utmärkande för området är den stora andelen gammal tallskog där även en del senvuxen ek och gran förekommer. Här hittas också många arter knutna till död ved och gamla träd av framför allt tall och ek. Tallticka är en relativt vanlig vedsvamp i den riktigt gamla tallskogen. Svampen underlättar för spillkråkan att hacka ut ett bohål i den uppmjukade veden. Även bland insekterna finns arter beroende av gamla tallar och död tallved som den åttafläckiga praktbaggen, en vacker blå skalbagge med åtta lysande gula fläckar på täckvingarna. Arter knutna till gammal ek i mer öppna lägen är till exempel gammelekslav och rosa skärelav, båda behöver grov ekbark. I de

solvarma öppna betesmarkerna trivs ovanliga insekter som bredbrämad och sexfläckig bastardsvärmare samt mindre blåvinge.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i Gamlebofjärdens naturreservat. För teckenförklaring i kolumnen Status, se tabell 2.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Status
Adam och Eva	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	S
Barrpraktbagge	<i>Dicerca moestra</i>	NT
Blanksvart trädmyra	<i>Lasius fuliginosus</i>	S
Blekticka	<i>Haploporus tuberculosus</i>	NT
Blomkålssvamp	<i>Sprassis crispa</i>	S
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
Brudbröd	<i>Filipendula vulgaris</i>	S
Brun nållav	<i>Chaenotheca phaeocephala</i>	S
Bårdlav	<i>Neproma parile</i>	S
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
Gammelekslav	<i>Lecanographa amylacea</i>	NT
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	K
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Gul taggsvamp	<i>Hydnellum geogenium</i>	NT
Granbarkgnagare (spår av)	<i>Microbregma emarginatum</i>	S
Guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
Hjälmbrosklav	<i>Ramalina baltica</i>	NT
Kattfotslav	<i>Felipes leucopellaeus</i>	S
Klippfrullania	<i>Frullania tamarisci</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU
Lind	<i>Tilia cordata</i>	S
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
Nästlav	<i>Bryoria furcellata</i>	S
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
Reliktbock (spår av)	<i>Nothorhina muricata</i>	NT
Rosa skärelav	<i>Schismatomma pericleum</i>	NT
Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Skriftlav	<i>Graphis scripta</i>	S
Skuggorangelav	<i>Caloplaca lucifuga</i>	NT
Solvända	<i>Helianthemum nummularium</i>	S
Sotnätfjäril	<i>Melitaea diamina</i>	NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Svart praktbagge (spår av)	<i>Anthaxia similis</i>	S
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S

Svinrot	Scorzonera humilis	NT
Sårläka	Sanicula europaea	S
Traslav	Scytinium lichenoides	S
Tallticka	Porodaedalea pini	NT
Vedskivlav	Hertelidea botryosa	NT
Vippärt	Lathyrus niger	NT
Ättafläckig praktbagge	Bupestris octoguttata	S
Blanksvart trädmyra	Lasius fuliginosus	S
Hasselsnok	Coronella austriaca	VU

Tabell 2. Förklaringar till förkortningar i tabell 1.

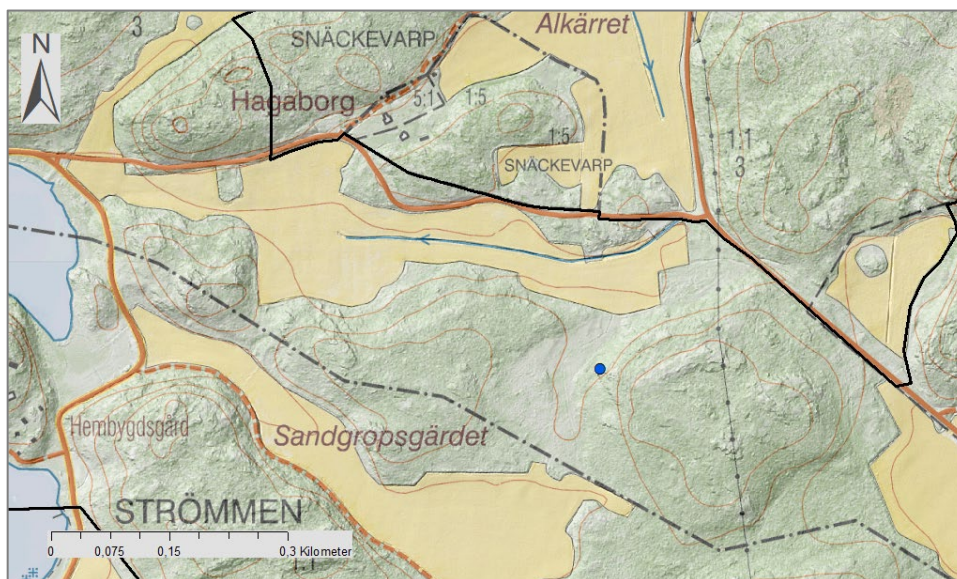
ArtDatabanken, rödlistade arter sedan 2020: CR Akut hotad EN Starkt hotad VU Sårbar NT Nära hotad	N2000 Natura 2000-art Skogsstyrelsen metodik för nyckelbiotopsinventering: S Signalart K regional signalart
--	---

Geologiska bevarandevärden

Berggrunden i naturreservatet utgörs av urberg. Berget går i dagen på krönen av bergsryggarna. Mellan höjdryggarna utgörs jordarten av lera eller morän, främst sandig morän förekommer. Myrmarkerna underlagras av mossetorv. Spritt i området finns några partier med postglacial lera. Det förekommer inga särskilda geologiska bevarandevärden i området.

Kulturhistoriska lämningar

I området finns inga fornlämningar eller kulturlämningar registrerade i Riksantikvarieämbetes kulturmiljöregister men området är inte fullständigt kartlagt i det avseendet. Det finns dock en "Fornlämningsliknande bildning" (L2012:2175) som enligt en anteckning daterad år 1945 utgörs av en "stensättning, liknande naturbildning, närmast rund, cirka 6 meter i diameter". Om lämningar påträffas ska de skötas så värdet bevaras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Karta 3. Den blå markeringen visar den "fornlämningsliknande bildningen" L2012:2175, RAÄ Gryt 14:1.

Intressen för friluftslivet

De luckiga betade skogarna och de magra tallhällmarkerna är strövvänliga. De många olika naturtyperna gör området mångformigt och intresseväckande. Utanför, men ändå mitt i området, ligger en kommunal badplats och ett utegym. I området finns också ett eljusspår och vandringsleden Östgötaleden passerar. Området har ett stort upplevelsevärde. Områdets tystnad stärker värdet.

Källuppgifter

Jordartsdatabasen 2016, Sveriges Geologiska Undersökning
 Skogsstyrelsen, nyckelbiotopsregistret
 Artportalen, Artdatabanken
 Riksantikvarieämbetets kulturmiljöregister, L2012:2175, Forsök

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med Gamlebofjärdens naturreservat är att bevara och vårda den biologiska mångfalden och variationen av värdefulla naturmiljöer som finns i området. Främst gammal barrblandskog med inslag av mycket gamla träd av framför allt tall men även gran och ek. Även områdets kulturpräglade delar som betad skog och trädklädda betesmarker ska bevaras liksom områdets våtmarker. Gamla träd och död ved är viktiga strukturer. Syftet är också att i gynnsamt tillstånd bevara och vårda naturligt grunda havsvikar med höga naturvärden i den marina miljön samt i omgivande vassområden.

Ett övergripande mål är att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller behålla ett gynnsamt tillstånd. Vad gäller Gamlebofjärdens naturreservat handlar det främst om naturtypen ”Taiga” och ”Trädklädd betesmark” med därtill hörande flora och fauna. Reservatet ska även tillse behov av områden för friluftslivet.

Disposition och skötsel av mark

Syftet ska nås genom att naturreservatet ska undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Områden som i dag betas ska fortsätta hävdas genom i första hand betesdrift. Restaurering av våtmark kan bli aktuell. Skogsmarken ska utvecklas främst genom intern dynamik, extensivt bete kan tillåtas. Vid behov kan röjning av igenväxningsvegetation i betesmarken och bryn ske i de delarna som är betespräglade. Friställande av enstaka grova ljusgynnade träd från unga träd kan bli aktuellt i delar av området, liksom skapande av död tallved. För att behålla skogens luckighet kan enstaka yngre träd dödas. Mindre åtgärder för att gynna ovanliga arter får göras liksom uppsättande av fågelholkar. Den marina miljön skyddas från ingrepp som riskerar orsaka försämrade förhållanden för genom områdets växt- och djursamhällen.

Åtgärder kan även få vidtas mot invasiva eller främmande arter. Om stora skador orsakade av den åttatandade barkborren uppkommer på granskog, och detta riskerar att missgynna naturreservatets syften kopplade till granskog eller skog med hög luftfuktighet, kan angripna granar skiljas från rot och barkas. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Ingen ved ska föras ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved. Undantag är vid skötsel och restaurering av betesmark.

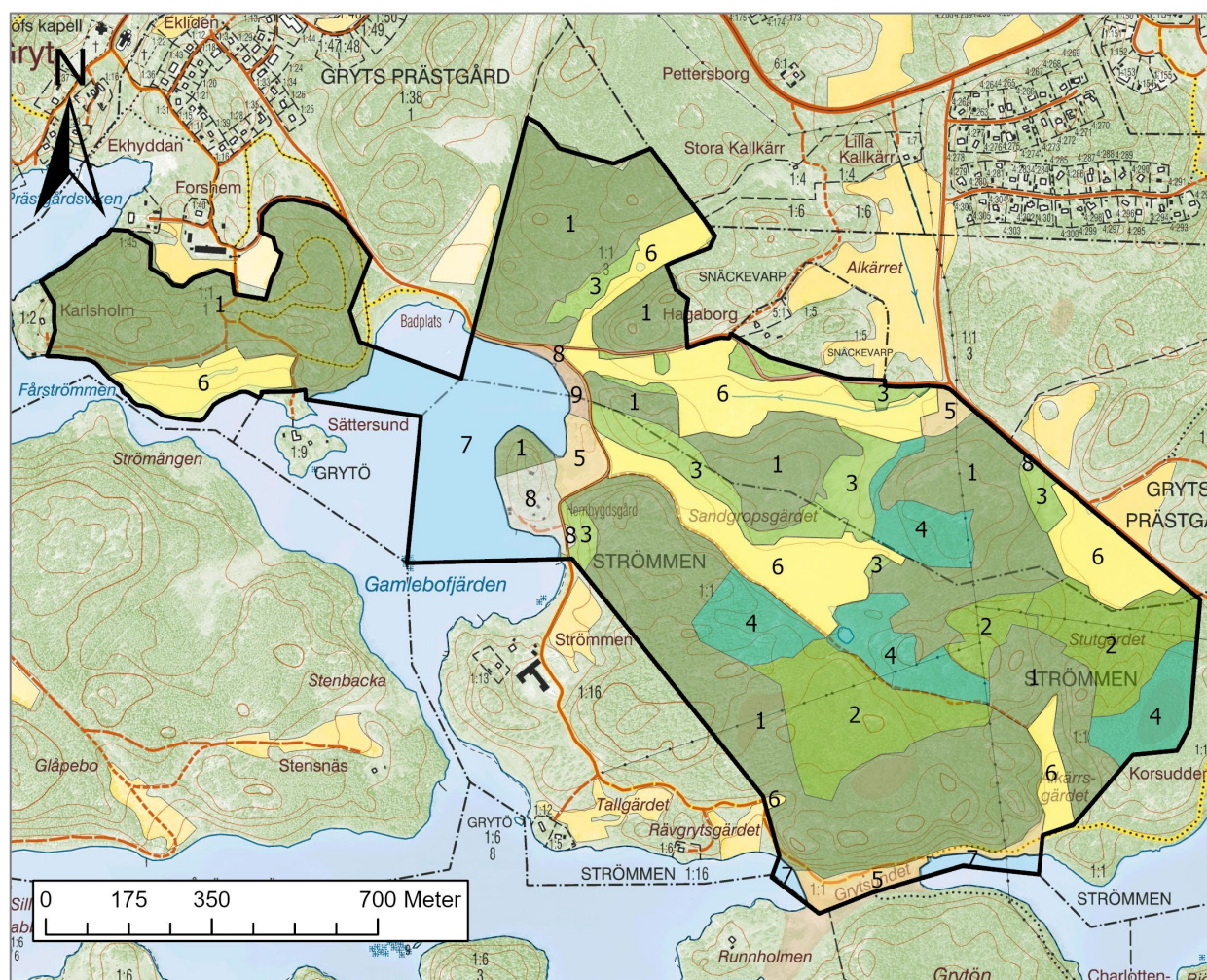
Inga registrerade fornlämningar finns i området, men en så kallad ”fornlämningslik lämning” finns registrerad, L2012:2175. I den händelse okända fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoseas, samt anmälan till Länsstyrelsens Enhet för kulturmiljö göras.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i 10 skötselområden;

1. Gammal barrskog delvis betad
2. Yngre barrskog
3. Luckig ädellövlund/betesmark
4. Ung barrskog
5. Betesmark och strandäng
6. Åkermark
7. Hav
8. Hembygdsgårdens område, väg och anläggningar
9. Vassområde
10. Anläggningar för tillgänglighet

Karta 4. Karta över skötselområden i Gamlebofjärdens naturreservat.

Skötselområde 1 och 2: Gammal barrskog delvis betad (1) och yngre barrskog (2)

Areal 1: 91,4 hektar (skötselområde 1 – 76,4 hektar, skötselområde 2 – 15,0 hektar)

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga, naturtypskod 9010 – 76,4 hektar

Målnaturtyp: 9010 – 91,4 hektar

Beskrivning

Området utgörs av ett varierat landskap med gamla hållmarkstallskogar, blockrika branter, sluttningar och dalar där granen blir mer vanlig. Fuktigheten är också varierad med torra hållmarker dominerade av tall och friska till fuktiga områden med tjockare jordtäckning där gran bitvis är dominerande trädslag. En stor del av skötselområdet är extensivt betat av nöt. Detta leder till luckiga och delvis ljusöppna skogar med små gläntor där gräs och örter trivs. I området som helhet är tall det vanligaste trädslaget och ungefär en femtedel av virkesförrådet utgörs av gran. Knappt tio procent är lövträd som asp, björk och ek. Lövträd är lite vanligare i områdets södra och östra del. Trädåldern är överlag hög inom skötselområde 1 med enstaka trädindivider över 200 år. Mängden död ved är bitvis stor.

Områdets varierade topografi med hållmarker, bergsbranter, block och skuggade dalar, gamla träd och död ved samt den betade skogens luckiga karaktär skapar en mängd miljöer för olika arter av djur och växter. I området finns också en mycket stor mängd ovanliga arter. Framför allt av svampar, mossor och lavar men även insekter. En kraftigt minskande art är den lilla skogsorkiden knärot. Den hittats på ett antal platser i området. På gamla tallar växer tallticka, den mjukar upp veden till glädje för spillkråkan som då får lättare att hacka ut ett bohål. Barrpraktbaggen, en ovanlig skalbagge, lämnar ovala hål i barkfallen ved på långsamväxande tallar. Även den vackert gulprickiga åttafläckiga praktbaggen vill gärna ha gamla tallar på magra marker. På gran förekommer den lite ovanliga arten kattfotslav.

I delar i av området, skötselområde 2, är trädåldrarna lägre och ligger på cirka 80 till 100 år. Tall dominerar men inslaget av gran är bitvis stort. Det finns även ett större inslag av unga lövträd i vissa delar. Området är överlag fattigt på död ved även om en del granar nyligen dödats av den åttatandade granbarkborren. Några tallhållmarker med gamla träd ligger insprängda i skötselområdet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

I skötselområdet bevaras och utvecklas de olika barrdominerade gammelskogsmiljöerna med de strukturer som hör till dessa naturtyper. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är viktiga strukturer. Solbelysta tallar, både levande och döda, stående i naturligt öppnare miljöer som på hållmarken förekommer. Den betade skogen är bitvis gles med små luckor. Även mer slutna och skuggiga partier med bland annat senvuxna och gamla granar är ett viktigt inslag. Lövträd ska i framtiden finnas, dock som ett mindre inslag. Omvälvande störningar i form av till exempel insektsangrepp eller brand kan leda till att mindre delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, även solexponerad, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Om grov asp eller ek trängs med unga barrträd (1 till 50 år) kan de unga barrträden dödas. Enbart träd som växer upp i lövträdets krona dödas. All död ved lämnas vid åtgärden. Åtgärden kan vid behov upprepas vid behov.
- Ett antal grovgreniga gamla tallar kan frihuggas från ungt barr (1 till 50 år) som tränger kronan. Välj i första hand sådana tallar som står i naturligt mer öppna miljöer som mot myrmarker, hållmarker eller i den betade skogen. Åtgärden utförs på maximalt 200 träd. Frihuggning kan sedan upprepas på samma träd vid behov.
- Död tallved kan skapas genom att ett antal gamla tallar dödas. Skapa både torrakor och lågor. Åtgärden utförs på maximalt 100 träd per omgång i två till tre omgångar med cirka fem år emellan. Maximalt får 200 tallar dödas. Inga träd över cirka 120 år dödas.
- Om brist på död ved råder efter 10 år kan åtgärden ovan göras om på nytt.
- Skada cirka 200 gamla tallar. Avsikten är att träden ska överleva långsiktigt och utveckla en kådad död ved. Inga träd över 120 år skadas.
- Mot betesmarken kan ungt barr avdödas för att förstärka brynkaraktären. Åtgärden görs maximalt fem meter från betesmarken.
- I mindre delar av skötselområdet där ung gran hotar att bli för talrik kan en del av de unga granplantorna avdödas.
- Om skogens luckighet hotas kan avdödning av enstaka träd utan naturvärde ske för att upprätthålla luckigheten.
- Ett extensivt bete med nöt är positivt i hela eller delar av området.

Bild 1: Gammal hållmarkstallskog

Skötselområde 3: Trädklädd betesmark och ädellövlund

Areal: 9,2 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Trädklädd betesmark, naturtypskod 9070 – 7,6 hektar

Målnaturtyp: 9070 alternativt 9020 – 9,2 hektar

Beskrivning

Området består av ett antal mindre delområden. Utefter den lilla grusvägen söder om Hagaborg finns några tidigare betade partier med grövre ädellövträd av ek. Idag finns ett tätande buskskikt av slån och nypon. Det långsmala delområdet norr om Sandgropsgärdet består av en betad ekhage med ett glest buskskikt av hassel, nypon och slån. Här finns även en del småplantor av ek. Floran är artrik med mycket vippärt i hagen. Mot öster förekommer lite barrträd framför allt av grövre tall och enstaka gran och bland löv finns förutom ek även en del björk. Längst i öster dominerar björk. Nordost om Sandgropsgärdet ligger en vackert betad ekhage med en del äldre ek. I buskskiktet förekommer nypon, slån och enstaka hassel. I östra delen av betesmarken ligger en fornlämningsliknande lämning, en rund stensättning cirka 6 meter i diameter (L2012:2175, RAÄ Gryt 14:1).

Norr om Stutgärdet, utefter vägen till Ekön, ligger en tidigare hävdad men idag igenväxande ekhage. Här står några grova ekar, varav två är döda. I de kvarvarande gläntorna växer brudbröd, jungfrulin och svinrot, bitvis i täta mattor.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska behålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till, dels extensivt betade ädellövlundar med luckig karaktär, dels till betade ädellövhagar med en hävdgynnad flora. Ett buskskikt finns med flera blommande arter och hassel. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är viktiga

Bild 2: Ek i betesmark

strukturer. Bryn och små gläntor är också ett viktigt inslag. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av dessa miljöer, ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

- Om ett för tätt uppslag av träd eller buskar uppstår kan det röjas bort. Låt dock alltid en tvåskiktning finnas i området. En del eller allt av det bortröjda kan lämnas kvar i högar både i ljusöppna och mer slutna områden. Anpassa åtgärden efter betestrycket för att undvika ökat uppslag.
- Grova vidgreniga ljusgynnade lövträd kan frihuggas från unga träd som växer in i dess kronor. Lämna dock buskar, till exempel hassel.
- Bete bör fortsätta i hela eller delar av området.

Skötselområde 4: Ung barrskog

Areal: 9,4 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: Taiga, naturtypskod 9010 – 9,4 hektar

Beskrivning

Delområdet söder om Sandgropsgärdet består av en drygt 40-årig skog på lite magrare mark. Tall dominerar men inslaget av gran är i delar av området stort. Bitvis finns ett större inslag av ungt löv. Område är överlag fattigt på död ved. Några tallhällmarker med gamla träd ligger insprängda i skötselområdet. Längst i öster vid reservatsgränsen står en cirka 60-årig talldominerad skog.

Det mindre delområdet nordost om Sandgropsgärdet består av en yngre barrblandskog i åldern cirka 50 till 60 år med ett litet lövinslag. Mot söder finns även en del ännu yngre träd.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

I skötselområdet bevaras och utvecklas de olika barrdominerade skogsmiljöerna med de strukturer som hör till dessa naturtyper. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är viktiga strukturer. Solbelysta tallar, både levande och döda, stående i naturligt öppnare miljöer som på hällmarken, är ett viktigt inslag. Även mer slutna och skuggiga partier med gamla granar är ett viktigt inslag. Delar av skogen kan vara betad med små luckor. Lövträd ska i framtiden finnas inblandat i skogen. Omvälvande störningar i form av till exempel insektsangrepp eller brand kan leda till att mindre delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, även solexponerad, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

- Enstaka tallar och granar kan skadas och dödas. Åtgärderna görs oregelbundet med några års mellanrum. Då åtgärden är avslutad ska

sammanlagt cirka 15 procent av granen och cirka 10 procent av tallen ha dödats eller skadats. Lövträd och alla äldre träd gynnas. Alla dödade träd lämnas kvar inom området.

- Hela eller delar av skogen kan med fördel betas.

Skötselområde 5: Betesmark och strandäng

Areal: 4,0 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Havsstrandängar av Östersjötyp, naturtypskod 1630 – 2,6 hektar,

Silikatgräsmarker, naturtypskod 6270 – 0,8 hektar

Målnaturtyp: Havsstrandängar av Östersjötyp, naturtypskod 1630 – 2,6 hektar, Silikatgräsmarker, naturtypskod 6270 – 1,4 hektar

Beskrivning

Området består av två mindre betesmarker och två havsstrandängar. Området öster om Hembygdsgården består av en öppen betad strandäng och annan betesmark, delar av betesmarken har tidigare varit åker. Betesmarken i norra delen av reservatet söder om vägen till Ekön, är relativt öppen. I kantzonen mot skogen finns ett måttligt uppslag av lövsly, framför allt av asp och björk. I delar av området växer glest stående lövträd av björk, asp och ek. Idag hävdas området genom bete.

Strandängen i Grytsundet betas. På några ställen har yngre al vuxit upp. I norr övergår strandängen i en fint betad sluttning och ett bryn upp mot skogen. Idag finns en grusad stig genom området som används av boende på Grytö. En mindre väg leder idag till Grytssundet från Tallgärdet. Den trafikerar av de boende på Grytön vilka även parkerar sina bilar norr om den lilla vägen vid Grytsundet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

I skötselområdet bevaras och utvecklas de naturvärden som är knutna till öppen och halvöppen betesmark samt havsstrandäng. Gödselpåverkan är låg till måttlig och består enbart av spillning från betande djur. Bryn av blommande buskar växer i delar av kantzonen mot skogen och i betesmarken, men där i mindre omfattning. Havsstrandängarna har en typisk zonering av salt- och vattentålig vegetation.

Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av öppen till halvöppen betesmark och brynmiljöer ska så långt som möjligt etableras och fortleva på lång sikt.

Åtgärder

- Rövning av igenväxningsvegetation får utföras. Om möjligt, låt dock bryn av buskar etablera sig i kantzonen mot skogen och spritt i betesmarken. Viktigast är sydvända bryn. Lövträd får finnas i betesmarken.
- Vid rövning av igenväxningsvegetation får en del av det röjda materialet föras bort.
- Träd som faller in i betesmarken från omgivande områden får flyttas bort från betesmarken.
- Havsstrandängarna ska hållas fria från inväxande träd och buskar.
- Stigen ut till Grytön får underhållas (maximalt 2 meter bred och spårgrusning för lättare och mindre terrängfordon typ fyrhjuling).

- Betesmarken inom området ska helst fortsätta brukas genom beteshävd. Om betet inte kan fortsätta kan området få utvecklas till en luckig lövblandskog. En stor del av eventuellt inträngande gran ska dödas.
- Havsstrandängarna ska slåttras om inte betet kan upprätthållas.

Skötselområde 6: Åker

Areal: 23,2 hektar

Beskrivning

Området består av ett antal åkrar utspridda i naturreservatet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Åkrarna ska i första hand hållas öppna genom vallodling eller annan odling. Om arrendet på åkermarken inte kvarstår ska åkerytorna istället bidra till att förstärka de lövträdsvärden som finns i angränsande mark. Blommande och bärande träd och buskar gynnas. Målet är att det skapas en mosaikartad struktur tillsammans med planterade ädellövträd och spontan förnygrade lövträd. Bete är positivt.

Åtgärder

- Åkrarna brukas.
- Bete får förekomma om åkerbruket upphör.
- Åkerbryn får hållas röjda i den omfattning som behövs.
- Om arrendet upphör och varken åkerbruk eller bete kan upprätthållas kan området få utvecklas till ädellöv- och eller lövskogslund genom spontan etablering och/eller planteringar.

Skötselområde 7: Hav

Areal: 13,5 hektar

Beskrivning

Havsområdena som ingår i reservatet är samtliga grundare än 6 meter. Med undantag av det största delområdet som ligger i Gamlebofjärden är de bevuxna med täta undervattens-ängar av kärlväxter, stora brunalger och kransalger.

Viken väster om Grytsundet har ett högt marint naturvärde, den norra delen av området ingår i naturreservatet. Botten utgörs av finsediment och sand. Täckningsgradens medianvärde för vegetationen är 52 procent, vilket är ovanligt högt. Växtarterna hittas i bältesbildande tätheter ner till 2,9 meters djup. Karaktärsart är ålnate, men även hjulmöja, borstnate och löslevande blåstång förekommer.

Viken öster om Grytssundet är även den ett marint naturvärdeobjekt. Här finns täta växksamhällen som sammanlagt täcker mer än 50 procent av botten ner till 5,1 meters djup. Karaktärsarter är löslevande blåstång, men även borstnate och axslinga är förhållandevis vanliga. I området förekommer även naturvårdarterna grönsträfs, havsrufse, havsnajas och vitstjälksmöja. I inre delen av östra Grytsundet ligger en

mindre brygga vilket gör att en viss påverkan av motorbåtstrafik över grunda botten förekommer. Den norra delen av delområdet ingår i naturreservatet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

De marina grundområdena är bevuxna med tät habitatbyggande vegetation och utgör värdefulla lokaler för ryggradslösa djur, fisk och fågel. Undervattensvegetationen har inte minskat sin utbredning. Störningar från motorbåtstrafik har inte ökat och antalet bryggmeter är oförändrat. Ingen muddring genomförs.

Åtgärder

- Inga åtgärder.

Skötselområde 8: Hembygdsgården samt väg, parkering och telemast

Areal: 2,6 hektar (Hembygdsgården 1,7 hektar, vägområde inklusive parkering 0,9 hektar och område för telemast 0,04 hektar)

Beskrivning

Hembygdsgården ligger i en vacker ekbacke med sluttning ner mot Gamlebofjärden. Åldern på ekarna är uppmot 200 år med enstaka äldre och även ett yngre trädsikt. Även enstaka grov gammal tall står på kullen. I den ostvända sluttningen ner mot strandängen och betesmarken växer några grova ekar, asp och fågelbär och det finns en del död ved. Branten är blockrik och blocken är mossöverbäxta.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Hembygdsgården finns kvar med sin verksamhet liksom miljön husen ligger i. Området är bevuxet med gamla ekar och tallar, det finns även ett inslag av yngre träd. I den ostvända sluttningen växer ett tätt trädsikt av löv och inslaget av död lövved är stort.

Åtgärder

- Hembygdsgårdens område sköts av Gryts hembygdsföreningen. Inga större träd får fällas utan avstämning med Länsstyrelsen. Mindre träd, sly och buskar får röjas och om döda grenar hänger ner eller hotar att falla kan dessa tas ner och lämnas inom området som död ved på lämplig plats.
- Den ostvända branten inom Hembygdsgårdens område lämnas utan åtgärder förutom att ung gran, om den etablerar sig, kan ryckas eller röjas bort. Träd som faller eller hotar falla får tas ner.
- Vägen sköts av Samfällighetsföreningen med bidrag från Länsstyrelsen.
- Parkeringen sköts av kommunen med bidrag från Länsstyrelsen.
- Arbeta för att vägkanterna slås tidigast i juli.

Skötselområde 9: Vassområde

Areal: 0,7 hektar

Beskrivning

Området ligger öster om badplatsen mellan Gamlebofjärden och vägen.

En sjösättningsramp ligger i området och delar av det har nyttjats som upplagsplats för grenar och ris från röjningar och avverkningar i närområdet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området består av ett vassområde. En naturlig igenväxning med lövträd som al och sälg sker.

Åtgärder

- Inga åtgärder.

Skötselområde 10: Anläggningar för tillgänglighet

Beskrivning

Reservatet är av stort värde ur rekreationssynpunkt genom sitt läge vid havet och med en besöksvänlig natur. Upplevelsevärdet är högt genom den varierande naturen med ljusöppna ekhagar och tallhällmarker, luckiga granskogar och fuktiga små myrmarker. Den gamla skogen och de döda träden ger besökaren en känsla av vildmark medan ekhagarna och de öppna betesmarkerna vittnar om människans odlarmöda. Även tystnaden är en viktig del av upplevelsevärdet. Ett elljusspår finns i området och genom området går Östgötaleden. Utanför det skyddade området men centralt ligger också en kommunal badplats.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Informationen i området ska vara lätt tillgänglig och bidra till och förhöja upplevelsen av besöket. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder

- En vandringsled anläggs genom området. En lämplig start är vid badplatsparkeringen.
- Ridled och terrängcykelled kan anläggas.
- Informationstavla med skylt sätts upp på ett antal lämpliga ställen som till exempel vid badplatsen och vid hembygdsgården samt parkeringen öster om hembygdsgården.
- Eldstäder och rastplatser kan anläggas på lämpliga platser.
- Som reservatsparkering kan badplatsparkeringen användas.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i Gamlebofjärdens naturreservat och naturvårdsavtal som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Betesdrift	1, 2, 3, 4, 5	Årligen	1 (i delar av område 1 som betas idag samt i område 3 och 5)
Friställning av gammal tall och löv	1, 2, 3	Vid behov	2
Skapande av död tallved och skadad tall	1, 2	2023-2033	2
Röjning av igenväxningsvegetation	3, 5	Vid behov	1
Avdödning och skadande av ungt barr	3, 4, 5, 9	2023-2033	2
Avdödning av träd utan naturvärde för att upprätthålla skogens luckighet	1, 2, 4	Vid behov	2
Röjning kring kulturlämningarna	3	Vid behov	2
Skylt, vandringsled mm	10	2023-2033	1

Jakt och fiske

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon får användas med stor försiktighet vid uttransport av fällt vilt. Markskador på grund av körning ska undvikas. Havs- och vattenmyndigheten har, med stöd av fiskelagen (1993:787) och förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, genom beslut den 17 mars 2021 infört fiskeförbud i Gamlebofjärden och i Kyrkviken från 1/1 till 15/6, se HVMFS 2021:6.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom området. Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet och naturvårdsavtalet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

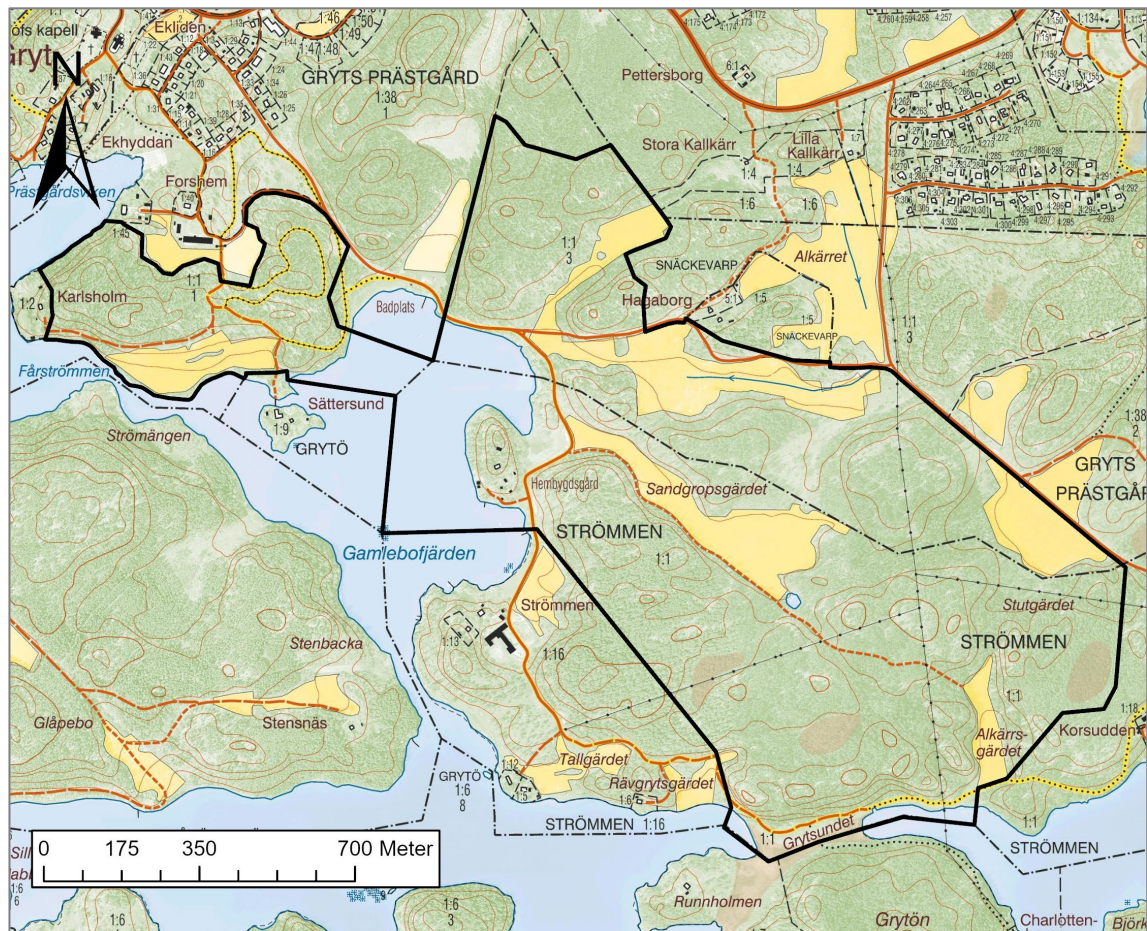
Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom området ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

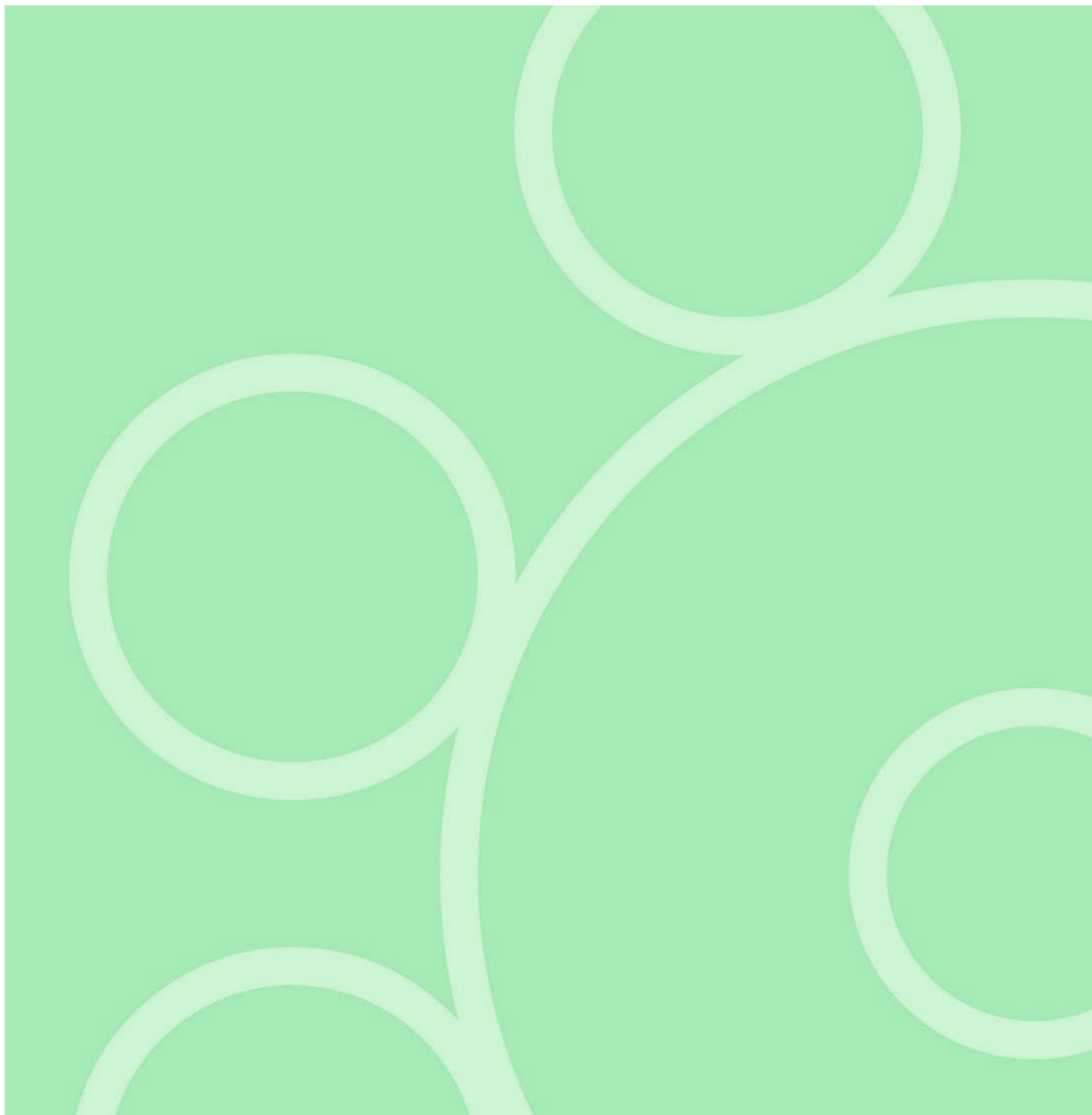
Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Kartor

Karta 5. Karta över Gamlebofjärdens naturreservat. Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket

Länsstyrelsen skapar samhällsnytta genom rådgivning, samordning, tillstånd, tillsyn, prövning, stöd och bidrag. Vi skyddar miljön, ser till att viktiga natur- och kulturvärden bevaras och skapar förutsättningar för att utveckla landsbygden och näringslivet i länet. Vi har även samhällsviktiga uppdrag inom bland annat krisberedskap, sociala frågor, djurskydd och samhällsplanering. På så sätt bidrar vi till Länsstyrelsens vision om ett livskraftigt Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Östgötagatan 3, 581 86 Linköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelnummer 010-223 50 00. Ange diarienumret för detta ärende. Numret finns uppe till höger på första sidan.